Patria för Livbataljonen

av Andreas Kempegård

Résumé

This text argues why Livbataljonen should use the Pansarterrängbil 300 Armored Personal Carrier as the rest of the Livgardet regiment, instead of introducing Terängbil 24. Using the same vehicle would ease logistics and training of personnel. Terrängbil 24 would be more suited for Livbataljonens tasks in event of a conflict. However, the locations for maintenance are not suitable for Terrängbil 24. Therefore, it is the opinion of the author that Livbataljonen should introduce the Pansarterrängbil 300.

DET NUVARANDE HUVUDSAKLIGA typfordonet vid Livgardet är Pansarterrängbil 360.[1] Detta håller dock på att förändras. Försvarsmakten har påbörjat introduktionen av ett nytt typfordon. Detta fordon är den finska ”Patria 6x6”, benämnd i Sverige som Pansarterrängbil 300.

Samtidigt planerar Livbataljonen (LivBat) att introducera nya fordon. Bataljonen har saknat fordon och har behövt hyra civila dito i samband med övningar. Nu planeras att bataljonen ska få egna fordon och slippa beroendet av civila fordon för egen rörlighet. Fordonet som LivBat planerar att introducera är benämnt som Terrängbil 24.[2]

Detta anser jag är ett misstag. LivBat bör istället införa ”Pansarterrängbil 360” som typfordon och därmed säkerställa att detta fordon blir typfordon för samtliga delar av Livgardet.

Typfordon

Ett argument för varför Pansarterrängbil 360 bör väljas som typfordon för LivBat istället för Terrängbil 24 är att det skulle innebära att Livgardet skulle ha färre typfordon totalt.

Även om Pansarterrängbil 360 ska ersättas med Pansarterrängbil 300, kommer den förstnämnda att användas under de kommande åren, eftersom det kommer att ta tid att introducera Pansarterrängbil 300.[3] De fordon som Sverige ska använda är inte producerade än och de som finns tillhör en förserie.[4] Dessa fordon behöver skickas tillbaka till Finland för att byggas om. Syftet med detta är att undgå flera olika versioner av fordonet. Dessutom behöver mekaniker utbildas på den nya fordonstypen, vilket också tar tid.

Om LivBat väljer TGB 24 som typfordon skulle det innebära att Livgardet har tre typfordon under de kommande åren. Efter att Pansarterrängbil 360 fasats ut skulle två typfordonstyper återstå, vilket dock inte är säkert. Det har lagts fram förslag om att ett annat förband övertar pansarterrängbil 360,[5] dock osäkert vilket. Risken är att Livgardet behöver behålla ansvaret för vissa utbildningar kopplat till Pansarterrängbil 360, vilket skulle innebära att det finns tre typfordon vid Livgardet.

Färre typfordon skulle innebära mindre behov av reservmateriel (RM) och färre me-

kanikerutbildningar. Detta skulle förenkla teknisk tjänst för förbandet, till exempel skulle det innebära att samtliga bataljoner har samma RM-behov. Det skulle också innebära att mekaniker, tekniska officerare och instruktörer kan arbeta på samtliga bataljoner inom Livgardet utan att de behöver omskolas. Detta betyder att mekaniker och RM kan omfördelas från bataljon till bataljon, vilket kommer att göra det lättare att kraftsamla resurser för Teknisk Tjänst (TT-resurser) på en bataljon om behovet skulle uppstå.

LivBats krigsuppgifter

Ett argument mot införandet av Pansarterrängbil 300 som typfordon på LivBat är att Terrängbil 24 skulle vara mer lämpad för LivBats krigsuppgifter.

Terrängbil 24 kommer att väga uppskattningsvis 9 ton, medan Pansarterrängbil 300 kommer att väga cirka 19 ton.[6] Detta innebär att Terrängbil 24 kommer att ha bättre framkomlighet än Pansarterrängbil 300, eftersom fler broar och vägar har bärighet för att kunna bära Terrängbil 24.

Eftersom LivBats krigsuppgifter är fokuserade på försvaret av landets ledning i Stockholm är detta relevanta faktorer.[7] Stockholm har ett stort antal broar. Terrängbil 24 kommer orsaka mindre påfrestningar på denna infrastruktur än vad Pansarterrängbil 300 skulle göra.

I händelse av krig kan landets ledning behöva flyttas till en annan ort. Om LivBat ska kunna fullfölja sin krigsuppgift rörande skyddet av landets ledning kommer även den att behöva omgruppera till en ny ort. Med tanke på att Pansarterrängbil 300 är tyngre och längre än Terrängbil 24 skulle det vara svårare för LivBat att omgruppera till ny ort om bataljonen använder Pansarterrängbil 300. Detta eftersom ett tyngre fordon skulle ställa högre krav på transportfordon, och längre fordon kommer innebära att färre fordon får plats på flaket på en lastbil. Allt under förutsättning att bataljonens fordon ska omgruppera upplastade.

Det kan hävdas att ett sexhjuligt fordon kommer att ha bättre framkomlighet i terräng. Detta är dock mindre relevant för LivBats krigsuppgift. Bataljonen ska vara beredd att skydda landets ledning[8] och är därmed mindre beroende av god framkomlighet i terräng, då den primärt ska verka inom Stockholmsregionen. En region som karakteriseras av ett bra och välutvecklat vägnät.

Teknisk Tjänst

Ett argument för införandet av Pansarterrängbil 300 istället för Terrängbil 24 är att det skulle förenkla teknisk tjänst för förbandet. På grund av att dessa fordon inte har introducerats fullt ut, är det fortfarande svårt att bedöma hur teknisk tjänst för dessa fordon kommer att se ut. Till exempel fastställdes kursplanen för besiktningstekniker på Pansarterrängbil 300 så nyligt som 2024-03-25.[9]

Författaren har fått information om vilka krav som Pansarterrängbil 300 och Terrängbil 24 kommer att ställa på teknisk tjänst för Livgardet. Viktigt att betona är att detta är kvalificerade bedömningar av insatta individer från Livgardets Tekniska Avdelning (TekA).

Pansarterrängbil är relativt enkel att reparera. Motorn är placerad centralt, varför en mekaniker lätt kan få åtkomst till motorn i händelse av behov av reparationer eller vård. Som kontrast är motorn på Terrängbil 24 betydligt svårare att komma åt. Detta beror på att fordonet har ett yttre skal av pansar. Detta pansarskal behöver avlägsnas om reparationer ska göras på fordonets motor.

Pansaret kommer uppskattningsvis att väga cirka sex ton.

Ett problem är att de traverser som finns på Livgardet f n inte klarar av denna vikt. Dessutom är det högst troligt att de bärgningsfordon som finns vid Livgardet inte kommer att klara av att hantera denna vikt. Detta innebär att förbandet kommer att behöva bygga om verkstäder, bygga nya verkstäder eller ersätta sina bärgare med fordon som kan hantera en större vikt.

Ett annat problem med Terrängbil 24 kopplat till teknisk tjänst är den lyfthöjd som fordonet kommer att ha. På grund av att vi inte har införskaffat lyftredskapen för aktuellt fordon vet vi inte ännu med säkerhet hur stor dess lyfthöjd blir. Då skalet av pansar behöver lyftas av kommer dock lyfthöjden att bli mer än dubbelt så hög som karossens höjd. Även detta kommer att innebära att verkstäderna vid förbandet inte kommer att kunna användas för vård på fordonet.

Problemen med lyfthöjd och viktkrav på traverser kommer dock inte att uppstå med Pansarterrängbil 300, vilket gör att detta fordon kommer att orsaka färre svårigheter inom området teknisk tjänst.

Avslutning

Introduktionen av Pansarterrängbil 300 på LivBat skulle innebära förenklad teknisk tjänst tack vare färre typfordon vid förbandet. Det kan förvisso argumenteras för att Terrängbil 24 skulle vara mer lämpad för LivBats huvudsakliga krigsuppgifter, men mot detta står det faktum att förbandet skulle få stora problem med reparationer och vård på fordonstyper, eftersom Livgardet inte har lämpliga material för detta.

Det kan således hävdas att Terrängbil 24 inte är lämpligt som typfordon vid LivBat. Istället bör Pansarterrängbil 300 introducera i syfte att säkerställa att bataljonen använder samma fordon som övriga delar av Livgardet, varför alla planer på att introducera Terrängbil 24 bör avbrytas i syfte att minska antalet typfordon som förbandet har i bruk.

Författaren är kadett och genomför för närvarande Officersprogrammet kurs 2022–25. Han tillhör Livgardet och studerar till teknisk Officer.

Noter

1. Ett splitterskyddat terränggående hjulfordon med modulärt mångfunktionellt transportutrymme och allhjulsdrift som tillverkas av den finländska försvarsmaterielkoncernen Patria.
2. Ljunggren, J: *YBK-Utbildningsdialog mot verksamhetsåret 2025*, 2024, s 4, *samarbetsytor.emilia.swedi.mil.se/samarbetsytor/…/02 Genomförande/MarksystA presentation UtbD 2024-05-15.pptx*, (2024-04-23). Fordonet är dels en trupptransportvariant med plats för totalt tio personer, dels en variant med dubbelhytt med flak och kapell med plats för totalt fem personer. Tillverkas av Sisu Oy i Finland.
3. Nacksten, S. och Landqvist, J:. (2023). Underbilaga A17.2-Chefens sammanfattning,. FM2023-7408:7, 2023, s 4, (Hämtad 2024-04-23).
4. Nu är Pansarterrängbil 300 här, Försvarsmakten 2023, stycke 2, *emilia.swedi.mil.se/forband/lg/Pa-gang/Nyheter/Sidor/NukommerPATGB300.aspx*, (2024-04-23).
5. Op cit, Nacksten, S och Landqvist, J, se not 3, s 4-5.
6. Op cit, *Nu är Pansarterrängbil 300 här*, se not 4.
7. Gerhardsson, M:. (2022). Livgardets långsiktiga verksamhetsinriktning och förbandsproduktionsplan 2022-20322022–2032 (LG LVI), 2022, s 15,. samarbetsytor.emilia.swedi.mil.se/…//LG_G57_2022-02-06_LG LVI Förbandsproduktion 2022-2032_Slutlig_maggeo1-docx, (Hämtad 2024-04-23).
8. Ibid, s 15.
9. Gustavsson, M. U:. (2024). Mil. Besiktningstekniker GT Patgb 300,. Försvarsmakten, 2024, s 1,. *emilia.swedi.mil.se/forband/fmts/fmts-vls/utbe/Kursplaner dokument/Mil*, (Hämtad 2024-04-23).